

ДОНСЬКОЇ Марк Семенович (21. 02 (06. 03). 1901, Одеса — 21. 03. 1981, Москва) — кінорежисер і кінодраматург. Народний артист СРСР (1966). Заслужений діяч мистецтв Туркмен. РСР (1943). Член СКін РФ. Герой Соц. Праці (1971). Сталінська премія (1941, 1946, 1948). Державна премія СРСР (1968). Закін. правове відділ. Таврій. університету (Сімферополь, 1925). Від 1926 працював у кіно, зокрема реж. Ленінгр. кінофабрики худож. фільмів (нині С.-Петербург, 1927–32), кіностудії «Союздیتфільм» (1936–41 та 1946–52), «Мосфільму» (від 1958). Фільми Д. кін. 1930-х рр. вважають предтечею італ. неореалізму. Поставив низку стрічок за творами М. Горького: «Дитинство Горького» (1938), «В людях» (1939), «Мої університети» (1940; у 1955 трилогія нагородж. премією Р. Вінніанґтона Мкф в Единбурзі), «Мати» (1955, співавтор сценарію), «Фома Гордєєв» (1959, приз за кращу

режисуру Мкф у Локарно, Швейцарія), «Подружжя Орлових» (1978). Реж. фільму «Сільська вчителька» (1947). У 1941–57 (з перервою) — на Київ. кіностудії худож. фільмів ім. О. Довженка, реж. фільмів: «Як гартувалася сталь» (1942, за повістю М. Островського, автор сценарію), «Райдуга» (1943, за повістю В. Василевської; приз Асоц. радіо і телебачення США, 1944), «Нескорені» (1945, за повістю Б. Горбатова; золота медаль Мкф у Венеції, 1946). Після постановки стрічки «Алітет іде в гори» (1949) Д. звинуватили у неправильному трактуванні нац. політики в СРСР і перевели з Москви на Київ. кіностудію без права на режисерування. Лише після смерті Й. Сталіна Д. зміг працювати як реж. 1957 поставив фільм «Дорогою ціною» (за однойм. повістю М. Коцюбинського; відзнач. Британ. кіноакадемією як кращий зарубіж. фільм, 1958). Картина засвідчила зміну стильових векторів у бік пластично насиченого кадру, відмову від реаліст.-побут. окреслення персонажів; у ній зафіксовано яскравий, предметно насичений, багатогран. світ нар. життя і культури. Це започаткувало формування укр. «поет. кіно» 1960-х рр. Один із засн. кінематогр. романного сюжету. В останні роки життя поставив низку фільмів, присвяч. родині В. Леніна, зокрема «Серце матері», «Вірність матері», «Надія» (всі — 1962–73).

Рекомендована література

1. Марк Донской: Сб. Москва, 1973;
2. Мусина М. Исчисление рода // Киновед. зап. 2001. № 51;
3. Морозов Ю., Деревянко Т. Еврейские кинематографисты в Украине. 1910–1945. К., 2004.

С. В. Тримбач

Бібліографічний опис:

Донської Марк Семенович / С. В. Тримбач // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20902>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).